

Čís. 7533.

Náhrada škody podle § 1328 obč. zák.

Zmaření nebo zmenšení vyhlídky na lepší zaopatření provdáním spadá pod pojem ušlého zisku, nikoliv pod pojem porušení ideálního právního statku.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1927, Rv I 563/27.)

O b a n i ž š í s o u d y přiznaly svedené ženě proti svůdci 7500 Kč jakožto odškodnění za zmařenou vyhlídku na lepší zaopatření. O d v o l a c í s o u d uvedl v tomto směru v d ů v o d e c h: Odvolatel vychází z názoru, že svedená žena nemá nároku na náhradu za zmenšenou vyhlídku na vdavky a že tento nárok přísluší jen ženě znetvořené. Než tento názor jest právně mylný a nemůže obstáti. Odvolateli sluší dáti za pravdu v tom, že § 1328 obč. zák. o náhradě za zmenšení vyhlídky na lepší zaopatření nemluví a že zákon, pokud jde o objem náhrady, nechtěl učiniti ve prospěch zmrhané cti u ženy výjimku z pravidla, že pro porušení ideálních statků nelze náhradu požadovati, a že se proto výrazu »plné zadostiučinění« v § 1328 obč. zák. vyhnul. Než odvolatel přehlíží, že svedené ženě přísluší již podle zásady § 1324 obč. zák. nárok nejen na náhradu skutečné škody, nýbrž i na náhradu ušlého zisku a že pod ušlý zisk spadá i odškodnění za zmařenou vyhlídku na lepší zaopatření, jež se projevuje u ženy nejpřirozeněji sňatkem. Nelze proto ani odpůrkyni upříti právo na odškodnění za zmenšenou vyhlídku na sňatek, pakliže jí byl jednáním odvolatelovým sňatek znemožněn nebo stížen. Že by se mohla odpůrkyně i při svých 38 letech provdati, o tom nelze pochybovati, uváží-li se, že podle zjištění prvé stolice pochází z řádné rodiny a vedla dosaváde život bezúhonný. Tato možnost však k odůvodnění nároku založeného na ustanovení § 1328 obč. zák. úplně stačí a není třeba naprosté jistoty, že by se odpůrkyně — nebyti činu odvolatelova — skutečně i provdala.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání opřené o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. jest odůvodněno. Dovolatel dovozuje, že rozsah nároku žalobkyně na náhradu lze posuzovati jen podle ustanovení § 1328 obč. zák., dovolávání se § 1324 obč. zák. je prý tudíž právně mylné. § 1328 obč. zák. vyhýbá se, nikoliv bez úmyslu tomu, by mluvil o plném zadostiučinění a dává takto zřetelně na jevo, že svedené ženě přísluší toliko nárok na náhradu za utrpěnou škodu a ušlý zisk a také tento jen, když dokáže konkrétní škodu a ušlý zisk, čehož v souzeném případě není, jelikož nebylo ani prokázáno, že by se byl učitel S. se žalobkyní skutečně oženil, ani že

měla při svém pokročilém stáří vůbec ještě vyhlídky na provdání a že by byl pro ni sňatek býval vskutku výhodou. Dovolatel vychází takto ve svých vývodech z pojetí, že odvolací soud nepřisoudil žalobkyni 7.500 Kč ani jako náhradu za způsobenou škodu ani jako ušlý zisk, nýbrž jako odškodnění za porušení ideálního právního statku, jež označuje jako plné zadostiučinění. To však odporuje úplně úvahám odvolacího soudu v jeho rozhodovacích důvodech, podle nichž svedené ženě náleží netoliko náhrada skutečné škody, nýbrž i ušlého zisku, že v pojmu ušlého zisku je obsaženo i zmaření vyhlídky na lepší zaopatření, jež se uskutečňuje u žen přirozeně provdáním. Pokud se tedy dovolatel snaží doličiti, že svedené ženě je nahraditi jen utrpěnou škodu a ušlý zisk, nezastává jiný právní názor než soud odvolací. Patrně dlužno však jeho vývodům rozuměti tak, že zmaření nebo zmenšení vyhlídky na lepší zaopatření provdáním nespadá pod pojem ušlého zisku, nýbrž pod pojem porušení ideálního právního statku. V tomto směru jest však dovolatel v nepravu. Lze-li u svedené ženy dle názoru její společenské třídy a dle ostatních okolností, doby a místa předpokládati, že se její vyhlídka na vdavky skutečně zmenšila, byla svedením nepochybně zhoršena její hospodářská situace a žena pozbyla všech výhod spojených s tím, že manžel převezme břemena životní; je nucena proti svému přirozenému povolání ženy starati se sama o výživu, po případě chopiti se výdělečného povolání a vydati se jeho nebezpečím. To však znamená pro ni hmotnou újmu, nikoliv jen porušení ideálních statků, jak to ostatně důvodová zpráva k § 166 třetí dílčí novely výslovně zdůrazňuje, uvádějíc, že třetí dílčí novelou k občanskému zákonu zajisté nebyla ve prospěch zmrhané cti u ženy stanovena výjimka z pravidla, podle něhož za porušení ideálních statků nelze požadovati peněžitou náhradu, a že se proto § 1328 obč. zák. v novém znění výrazu »plné zadostiučinění«, jenž pojmově obsahuje v sobě zahlazení způsobené urážky, vyhnul, že však naproti tomu bylo vysloveno, že náhrada — tak jak je tomu podle všeobecných pravidel — přísluší za utrpěnou škodu a ušlý zisk, k němuž však náleží odškodnění za zmařené lepší zaopatření zneuctěné (§ 1326 obč. zák.). Není tudíž v souzeném případě třeba průkazu, že svedená mohla vejíti v určité jiné manželství, pokud soud byl s to zjistiti, že podle poměrů žalobkyně, jejího dosavadního bezúhonného života, stáří a rodinných poměrů, se vdáti mohla. K tomuto zjištění dospěly nižší soudy, zjištění to nelze již v dovolacím řízení napadati a přísluší tudíž žalobkyni přiměřená náhrada z důvodu ušlého zisku. Stanovení náhradní sumy je zůstaveno volné soudcovské výměře škody (§ 273 c. ř. s.). Výtka, že částka odvolacím soudem určená je nepřiměřeně vysoká, postrádá veškerého odůvodnění.

Čís. 7534.

Zákon ze dne 11. července 1922, čís. 242 sb. z. a n., o pojištění u báňských bratrských pokladen.